

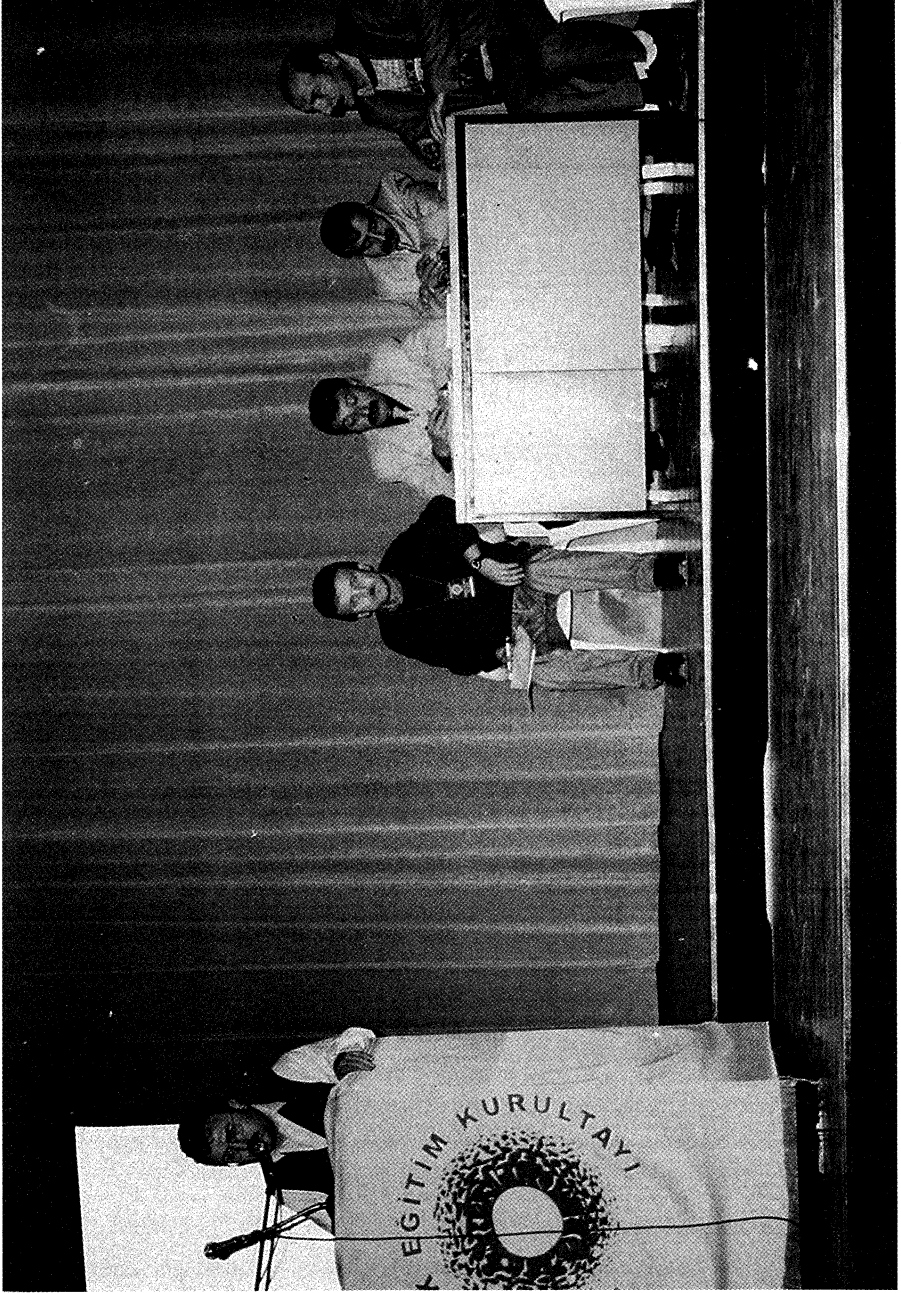
Demokratik Eğitim Kurultayı

Eğitim Sen

Memur, Teknisyen ve Yardımcı Hizmetler Komisyonu Raporu

Hazırlayanlar

Başkan Bekir Yılmaz, Zonguldak
Veli Karakurt, İzmir 6 No'lu Şube
Selahattin Esen, Ankara 1 No'lu Şube
Adem Yiğit, Sakarya
Ali Öztürk, Bartın
Ali Kayırtar, Bingöl
Gülşen Karaca, Sivas
Salih Karakaya, Ankara 5 No'lu Şube
Muhammed Germez, İzmir 3 No'lu Şube

YENİDEN YAPILANMADA MEMUR, TEKNİSYEN VE YARDIMCI HİZMETLER SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERMELERİ

Eğitimin yapılanmasının en önemli unsurlarından olan hizmetli, memur, teknisyenlerin çalışma ve ekonomik koşullar bakımından en çok zorluklarla karşılaşan kesim olduğu bilinmektedir. Eğitim ve öğretimin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için vazgeçilmez önem taşıyan bu kesimin sorunları, kurumları tarafından dikkate alınmamaktadır. Üniversiteler ve Milli Eğitim Bakanlığı kurumlarında görev yapan eğitim çalışanları içinde bu sorunları en çok yaşayanlarda hizmetlilerdir. Çoğunlukla erkek olan hizmetlilerin genel olarak kalabalık bir aile yapıları vardır. Bayan çalışanların ise sorunları iki kat daha fazladır. Çoğunluğunu ilkököl mezunlarının oluşturduğu bu kadro çalışanlarının son dönemde ortaokul ve liseyi bitirmiş oldukları gözlemlenmektedir. Bu eğitim derecesindeki yükselmeye paralel olarak hak arama bilinci ve örgütlenme oranı da gelişmektedir. TÖS ve TÖB-DER döneminde bu kesimlerin örgütlenmeye katılımı yok denecek kadar az iken, bugün işkolu çalışanlarının %13'ü Eğitim Sen'de örgütlenmiştir.

Bu kesimdeki örgütsüzlüğün sonucu olarak kurumdaki çalışanlar kul mantığı içinde değerlendirilmiş. Bu mantığın etkisi ile kul, köle olarak görülmüştür.

Şöyle ki İlköğretim Kurumları Yönetmeliği 102. ve 103. maddeleri memur ve hizmetlilerin görevini tanımlarken yapacağı görevleri saydıktan sonra idarenin vereceği diğer işleri yapar denmektedir.

Diğer işlerden kasıt; bazı angaryalarla birlikte idarecilerin kişisel işleri olmaktadır.

Çalışanların yasa ve yönetmelikte belirlenen tanımları şu şekildedir.

Memur Nedir? (657. mad. 4)

Genel esaslara göre asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa (yapmak) ile görevlendirilenlere memur denir.

Çalışma Süreleri (657 D.M.K 99.mad.)

Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir. Cumartesi pazar tatil olmak üzere düzenlenir.

Günlük Çalışma Saati Tespiti (Madde 100)

Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri merkezde Devlet Personel Dairesinin teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından, illerde valiler tarafından tespit edilir.

Günün 24 Saatinden Devamlılık Gösteren Çalışmalar (D.M.K Madde 101)

Günün 24 saatinden devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan memurların çalışma saatleri ve şekli, Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının muavvakatı alındıktan sonra kurumlarca düzenlenir.

Yardımcı Hizmetler Sınıfı (657 s. D.M.K II Kısım 36. Mad.)

Y.H.S Kurumlarında her türlü yazı ve dosya dağıtmak ve toplamak, müracaat sahiplerinin karşılamak ve yol göstermek; hizmet yerlerinin temizleme aydınlatma ve ısıtma işlerinde çalışma veya basit iklim rasatlarını yapmak; ilaçlama yapmak veya yaptırmak veya tedavi kurum 4'üncü maddenin (o) bendinin dışında kalanları kapsar.

İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (103. Madde)

657'nin 36. maddesindeki gibi her türlü yazı ve dosya dağıtmak, toplamak müracaat sahiplerini karşılamak ve yol göstermek; hizmet yerlerini temizlemek, aydınlatma ve ısıtma işlerinde çalışmak, nöbet tutmak, okula getirilen ve çıkartılan her türlü araç gereç ve malzeme ile eşyayı taşıma ve yerleştirme işlerini yapmakla yükümlüdür.

657 sayılı D.M.K 36. Mad. 8. fıkra yardımcı hizmetler sınıfında yapılan tarifin pratiği ise;

1. Dosya dağıtmak, toplamak: Postacı görevini yapmak,
2. Müracaat sahiplerini karşılamak ve yol göstermek: Danışma memuru
3. Hizmet yerlerini temizlemek: Temizlik görevlisi
4. Isıtma işinde çalışmak: Kalorifercilik
5. Elektrikçi
6. Rasat memuru
7. Eczacı
8. Sağlık memuru
9. Bekçi
10. Bahçıvan
11. Boyacı, Badanacı
12. Hamal
13. Camcı
14. Özel sekreterlik
15. Santral memurluğu
16. Uşak olmak üzere 16 ayrı mesleğin yükünü üzerinde taşıyan bir insan olarak tarif etmektedir.

Hizmetlilerle sadece çalışma koşulları anlamında biraz farklı olan, diğer koşulları aynen yaşayan memurun durumu da aynıdır. 5, 6 memurun yapması gereken iş 1, 2 memurun omuzlarına yıkılmış durumdadır. Birçok memurun tahsil seviyesi yeterli olmasına karşın hak ettiği dereceyi alamamaktadır.

Bu mantık insanı insan olarak değil meta olarak görme mantığıdır. Bu mantık kabul edilemez.

Devlet Memurları Kanununun 36. maddesi ve İlköğretim Yönetmeliğinin 103. maddesi ölçü koymayarak yöneticinin kulu olmasını öngörür.

Ayrıca, bu mantık 14.06.1973 tarihinde 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinin özüne ters düşüyor. Bu maddede “Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından, dengeli ve sağlıklı, kişilik ve teşebbüse değer veren yapıcı, yaratıcı kişilik olarak yetiştirmek” denilmektedir.

Keza, 13.12.1983 tarihinde 179 sayılı MEB Teşkilat ve Görevleri hakkındaki K.H.K nin birinci kısmındaki 2. maddesinde MEB görevlerini sayarken, “Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen vatandaş yetiştirmek” ilkesine de ters düşmektedir.

Bu ölçsüzlük de kurumlarda yöneticilerin keyfi uygulamasını getiriyor.

Bu da gösteriyor ki, memur, teknisyen ve yardımcı hizmetler sınıfı kadrolarında görev yapan personel yöneticileri tarafından kul mantığı ile yönetilmek isteniyor. Bu durum, kişi hak ve özgürlüklerine saygılı onurlu insanlar yetiştirmekle görevli eğitimcilerin mesleği ile de hiç bir şekilde bağdaşmamaktadır.

FAZLA ÇALIŞMA

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullar genelde (kent merkezlerinin de tamamı) ikili öğretim yapmaktadırlar. Eğitim sabah 07.50’de başlar ve 18.00’de biter. İlköğretim okullarında 10 saat, ortaöğretimde ise 11 saat devam eder.

İlköğretim kurumlarında eğitim öğretim 10 saat sürdüğünden, hizmetli kadrosunda çalışanlarda temizliğini mesai saati bittikten sonra yapmak zorunda olduğundan görevleri en erken 20.00 de biter. 10 saat eğitim öğretim süresi, 2 saatte temizlik için olmak üzere toplam 11, 12 saatlik çalışmaya zorlanmaktadır.

Ortaöğretim kurumlarında bu süre 13, 14 saate kadar çıkmaktadır.

Eğitim öğretimin devam ettiği 188 iş gününde ilköğretim kurumlarında görev yapan hizmetli günlük 3 saat fazla çalışarak yılda 564 saat fazla mesai yapmaktadır. Bu da her 8 saatin 1 gün hesabı ile yılda 70 gün eder. Bu durum orta, lise ve dengi okullarda daha vahim boyuttadır.

Kaldı ki bu yapılan hesaplama standartlara uygun kadro tahsisleri yapılmış (yani sobalı okullarda 3 sınıfa, kaloriferli okullarda 4 sınıfa bir hizmetlinin verileceği varsayılarak) bir hesaplama değildir. Günümüzde ise gerçek tam da aksi yöndedir.

Bugün Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullar %70 eksik kadro ile eksik çalışmaktadır. Örneğin; Zonguldak ilinde yardımcı hizmetler sınıfı kadrolarında 1700 kişinin görev yapması gerekirken 1161 kişi görev yapmaktadır. Yani Zonguldak’ta 599 kişilik kadroya daha ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun Türkiye geneline yansması 133 000 hizmetlinin görev yapmasını gerektirmektedir.

Bu tesbitler Milli Eğitim Bakanlığı Özlük İşleri Genel Müdürlüğünün 6.12.1974 tarih ve 209.0(12) 199747 sayılı kadro dağıtımını hakkındaki genelgesinden alınmıştır.

Bahse konu genelgenin;

A. Genel idari hizmetler, yardımcı hizmetler, teknik hizmetler ve sağlık hizmetleri sınıfları kapsamına giren personelin dağıtımının aşağıdaki ölçülere göre yapılmasını;

a. Genel idari hizmetler kadrolarının dağıtımında 500 öğrenciye kadar 1, 500 öğrenciden sonra her 400 öğrenci içinde 1 memur diye başlayıp ayniyat memuru, döner sermaye memuru, kitaplık memuru, santral memuru ve şoför kadroları diye sayan 6.maddesi .

b. Yardımcı hizmetler kadrolarının dağıtımında,

Sobalı Okullar İçin		Kaloriferli Okullar İçin	
Dersane Sayısı	Hizmetli Sayısı	Dersane Sayısı	Hizmetli Sayısı
0-3	1	0-5	1
4-6	2	6-9	2
7-10	3	10-15	3
11-14	4	16-20	4
37-40	10	41-46	9

hizmetli verilir. Ayrıca bünyesinde gece eğitimi yapılan okullara bu sayıya ilaveten 2 hizmetli daha,

2. Kaloriferli okullara bir kaloriferci, akşam okulu olanlara bir kaloriferci daha;
3. Yatılı okullara, mevcudu binden fazla olan gündüzlü okullara bir bekçi verilmesi diye başlayıp ahçı, bahçıvan, çamaşırcı kadroları diye sayan 7.madde;

C. Teknik hizmet kadrolarının dağıtımında ; teknik personellerin bulunma şartları ve sayısını belirten 3.madde,

D. Sağlık hizmetleri kadrolarının dağıtımı,

E. Milli eğitim müdürlükleri; milli eğitim müdürlüklerine ve ilçe eğitim müdürlüklerine her 200 öğretmen veya 50 okul için bir memur , her dört oda için bir hizmetli, mülkiyeti bu daireye ait her faal araç için bir şoför verilmesini tesbit etmiş ve hükme bağlamıştır.

Fakat bugünkü uygulama ise çok farklıdır. Ne genel idari hizmet kadrolarındaki memurlar tamam, ne de yardımcı hizmet kadrolarındaki memurlar tamamdır.

Örneğin; 1600 mevcudu olan bir okulun yukarıdaki verilere göre 4 genel idare hizmetler sınıfında memurun görev yapması gerekirken bir memurun görev yaptığı görülmektedir. Yine bu okulun öğrenci mevcudu binden fazla olduğu için bir bekçi verilmesi gerekirken, bu kadronun varlığından bile bahsedilmiyor. Aynı okulda 5 müdür Yardımcısı görev yaparken buna karşılık 1 memur görev yapmakta, oysa standart kadro tespitinde ikisinin de eşit sayıda olması gerekmektedir.

Verilen bu örnekten müdür yardımcılarını ile memur arasında rekabet olduğu çıkartılmamalı, burada altını çizmeye çalıştığımız hakim anlayışın az parayla çok iş yaptırma isteğidir.

Yukarıda, Milli Eğitim Bakanlığı Özlük İşleri Genel Müdürlüğü genelgesini açıkladık . Bahse konu genelgede sobalı okullarda 3 sınıfa 1, kaloriferli okullarda 4 sınıfa 1 hizmetli verilmesi emrediliyor. O halde 4 sınıfın üstünde bir temizlik yapıyorsa bu fazla çalışma olarak değerlendirilmelidir. Hizmetliler maaş karşılığı olarak sobalı okullarda 3, kaloriferli okullarda 4 sınıf temizlemekle mükelleftirler. Bunun üzerinde yaptıkları temizlikler fazla çalışma olarak değerlendirilip ücreti ödenmelidir.

Tarih ve 15176 sayılı fazla çalışmanın uygulama esaslarını gösteren yönetmelik 13.3.1975 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlandığı halde bugün uygulanmamaktadır.

Ayrıca 1998 Mali Yılı Bütçe Kanununda fazla çalışma saat ücreti verilmesi kanunla sabitleştirilmiştir. Kabaca bir hesapla ilköğretim okullarında çalışan bir hizmetli günlük iki saatten ayda 48 saat yılda 430 saat fazla çalışılıyor. Bu da 53 iş gününe tekabül ediyor.

Bunların dışında YHS kadrolarında çalışan eğitim emekçilerinin çalışma şartlarını ve çalışma koşullarını düzenleyecek ne bir merci ne de rehberlik edecek herhangi bir hizmetiçi eğitim programı bulunmamaktadır.

Okullarda genel olarak işyeri ve çalışma koşullarını evrensel normlara uygun ve sağlıklı ortamlar yaratacak mekanizmalar oluşturulmalı, bu eksiklikten kaynaklanarak kalorifer dairelerinde ve sınıflarda kömür ve toza maruz kalan çalışanların sağlıklarını tehdit eden hastalıklarla karşı karşıya geldiği bir gerçektir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. 1974 Tarih ve 199747 sayılı genelgede yeniden düzenlenerek idare odaları ve diğer hizmet birimleri de iş alanı kapsamına alınarak;

- a. Sobalı okullarda 3 birime 1, kaloriferli okullarda 4 birime 1 hizmetli olacak şekilde,
- b. Teknik özellik taşıyan memur kadroları hariç olmak üzere her idareci için bir memur olarak düşünülmelidir.

1. Gece nöbeti kaldırılmalı 1000 mevcuda kadar her okula 2 gece bekçiliği kadrosu açılarak statüsü belirlenip ataması yapılmalıdır. Görevin gerektirdiği donanımlar sağlanmalı, yasal izin hakları kullanılmalıdır.
2. Kalorifercilik görevinin tanımlaması yapılmalıdır. Bu tanımlama teknisyen yardımcılığı kadrosu ile ünvanlandırılmalıdır. En az iki yılda bir teknolojinin kullanılması doğrultusunda hizmetiçi eğitim kursuna alınmalıdır.

Kaloriferliler kömür ve kül tozuna maruz kaldıkları için ;

- a. Zehirlenmelere karşı her gün yoğurt ve süt verilmeli ,
- b. Toza karşı iş tulumu ve kuru toz maskesi verilmeli,
- c. Kaloriferliler kadroları dışında çalıştırılmamalıdır.

- d. Fazla çalışmaların karşılığı ücret olarak mutlaka ödenmelidir.
4. Kurumlarda elektrik ve sıhhi tesisat işleri onarımı gibi teknik beceri isteyen işlerin yürütülmesi için kadro tahsis edilmelidir. Kadro dışı çalışmanın önüne geçilerek Bunlar atanacak teknik kadrolar tarafından yürütülmelidir.
 5. Memur, teknisyen, hizmetli ve diğer personelin çalışma koşullarının gerektirdiği yazlık ve kışlık olmak üzere giyecekler günün koşullarına uygun olarak kurumlarınca karşılanmalıdır.
 6. Milli Eğitim Bakanlığı çalışanlarının bir bütün olarak ele alınıp eğitim çalışanı kimliğine kavuşturulup statü belirlemesi yapılmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı çalışanların bütünlük içinde ifadelendirilmeleri sağlanmalı, buna bağlı olarak eğitim ödeneği vb. ödemeler tüm çalışanlara verilmelidir.
 7. Lojman kullanma yönetmeliği yeniden düzenlenerek yukarıdaki taleplere uygun olarak tüm eğitim çalışanlarının eşit yararlanması sağlanmalıdır.
 8. Bu kesimin içinde bulunduğu ekonomik güçlüklerde dikkate alınarak atama ve yer değiştirmelerde kişi beyanı esas alınarak yapılmalıdır.
 9. Cumartesi, pazar ve diğer tatil günlerinde yapılan görevlendirmelerin karşılığı olarak her 1 gün için 3 günlük ücret karşılığı para olarak ödenmelidir.
 10. Çalışanların kadro derecesine bakmaksızın çalıştığı süre içinde taban sınırlandırmasının kaldırılarak çalıştığı her yıl için terfi etmeleri sağlanmalıdır.
 11. Eğitim işkolunda bulunan tüm çalışanların yıpranma tazminatına tabi tutularak her 9 ayın 1 yıl sayılması sağlanmalıdır.
 12. Çalışan bayanların doğum öncesi 6 ay, doğum sonrası iki yıl ücretli izinli sayılması, kurumlarda kreş açılmasıdır.
 13. Milli Eğitim Teşkilatının tüm birimlerinde eğitim çalışanlarının servisle taşınmaları, öğle yemeği verilmesi sağlanmalı, sağlanmadığı takdirde para olarak karşılanmalı, her çalışana kira yardımı yapılmalıdır.
 14. Yılda 4 kez olmak üzere ikramiye ödenmelidir.
 15. Eğitim öğretimin bütünlüğü dikkate alınarak öğretmenler kurulunun adının çalışanlar kurulu olarak değiştirilmesi ve tüm eğitim çalışanlarının bu kurullara katılmaları sağlanmalıdır.
 16. Her çalışanın yıllık izinlerini dinlenme amacıyla kullanabilmeleri için tatil ödeneği verilmelidir.
 17. Eğitim çalışanları arasındaki farklılıkların ortadan kaldırılması için tüm eğitim çalışanlarının eğitim öğretim sınıfı kapsamına alınması sağlanmalıdır.
 18. Şube müdürlüğü ve şeflik kadrolarının ticari meta haline getirilme önlenerek bu kadroların taşra teşkilatında ve okullarda çalışan memurlara da verilmesi sağlanmalıdır.

Bu sorunların kökten çözümü grevli ve toplu sözleşmeli sendika hakkının eksiksiz kullanılmasından geçtiğinin bilincinde olarak, bu sorunlar ve çözüm önerilerinin mevcut yapıda geçici bir çözüm olarak değerlendirdiğimizin bilinmesi,

Esas olarak işverenden talep ettiğimiz bu çözüm önerilerinin sendikamızda da bilince çıkarılması amaçlanmıştır.

Tüm bu çalışmaların Demokratik Eğitim Kurultayı'nda yerini alması eğitim çalışanlarının memur, hizmetli, teknisyen ve diğer kesimlerinin sendikaya bakışını daha olumlu hale getireceğine olan inancımızı genel kurulun bilgisine ve taktirine sunuyoruz.

